

UDDANNELSESPROGRAM FOR Hoveduddannelsesforløb i retsmedicin

Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet

Patologiafdelingen, Herlev Hospital

Patologiafdelingen, Rigshospitalet

*Steen Holger Hansen, uddannelsesansvarlig overlæge, Retsmedicinsk Institut,
Københavns Universitet*

Dorte Linnemann, uddannelsesansvarlig overlæge, Patologiafdelingen, Herlev Hospital

Ben Vainer, uddannelsesansvarlig overlæge, Patologiafdelingen, Rigshospitalet,

Juli 2009

1. Indledning

Retsmedicin er et diagnostisk og vurderende speciale, der overvejende har myndighedsopgaver med justitsvæsenet som hovedaftager. Specialet kræver viden og færdigheder inden for retspatologi, personundersøgelsesteknik og sporsikring, kriminalteknik, patologisk anatomi og histologi, obduktionsteknik, retskemi, retsgenetik, retsantropologi samt erklæringsudformning.

Specialets erklæringer og undersøgelser danner basis for politiets efterforskning og grundlag for de efterfølgende juridiske og sociale vurderinger.

Retspatologi omfatter findestedsundersøgelser, det vil sige undersøgelser af mistænkelige dødsfald på findestedet, samt retslægelige ligsyn og obduktioner. Ved de retslægelige obduktioner er det retsmedicinerens opgave at belyse årsagssammenhænge og afklare døds måde og dødsårsag samt sikre dokumentation.

Klinisk retsmedicin omfatter den retslægelige undersøgelse af voldsofre, herunder personer udsat for drabsforsøg, vold, voldtægt, børnemishandling, incest og tortur, samt personer som er mistænkt eller sigtet for en kriminel handling. Retsmedicinerens opgave er at sikre dokumentation af læsioner, sporsikring og vurdering af læsioners opståelses måde og farlighed. Arbejdet foregår i samarbejde med politiets kriminalteknikere og andre fagpersoner med ansvar for pleje og behandling.

Retsmedicinere optræder som ekspertvidner i retten.

Enhver retsmedicinsk undersøgelse afsluttes med udfærdigelse af en erklæring til retslig brug eller til brug for forskellige myndigheders sagsbehandling.

Speciallæger i retsmedicin er ansat ved de retsmedicinske institutter ved Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet. Med tilknytningen til universiteterne følger arbejdsopgaver inden for forskning og undervisning af lægestuderende.

Uddybende beskrivelse af specialet og speciallægeuddannelsen i retsmedicin kan ses på

<http://www.sst.dk/Uddannelse/Laeger/Maalbeskrivelser.aspx?lang=da> og/eller

www.dspac.org. og www.forensic.dk

2. Uddannelsesforløbet

Hoveduddannelsen varer 4 år med ansættelser, der tilsammen sikrer, at målbeskrivelsens kompetencer opfyldes. Uddannelsen foregår gennem ansættelse i godkendte forløb, hvoraf 2 år foregår på en patologisk afdeling og 2 år på et retsmedicinsk institut. Under hoveduddannelsen læres den relevante og mere organspecifikke del af patologien i løbet af de 2 år på patologisk institut. Uddannelsen i retspatologi og i klinisk retsmedicin, med de forskellige undersøgelsestyper og teknikker relateret hertil, foregår på retsmedicinsk institut.

I løbet af hoveduddannelsen skal den uddannelsessøgende deltage i 15 specialespecifikke kurser og 2 generelle kurser i ledelse, administration og samarbejde (LAS2 og LAS3).

De uddannelsessøgende skal endvidere udarbejde og fremlægge et selvstændigt forskningsprojekt og i den forbindelse deltage i 2 kurser omhandlende forskningsmetodologi, det ene på tværs af specialer og det andet specifikt for patologer/retsmedicinere.

I videreuddannelsesregion øst er der ét årligt hoveduddannelsesforløb i retsmedicin med følgende sammensætning

- 1. år, Patologiafdelingen, Herlev Hospital
- 2. år, Patologiafdelingen, Rigshospitalet
- 3. og 4. år, Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet

Patologiafdelingen, Herlev Hospital, består af to lægeligt bemandede afsnit, som ligger på hospitalerne i Herlev og i Gentofte. Administration ligger på Herlev Hospital. Det samlede befolkningsgrundlag for Herlev og Gentofte er på ca. 425.000, hvortil kommer lands- og landsdelsfunktioner med et samlet optageområde på ca. 1.200.000 indbyggere i Region Hovedstaden. Afdelingen betjener de kliniske afdelinger på Herlev og Gentofte hospitaler og varetager screening for livmoderhalskræft for befolkningen i området.

Herlev Hospital har lands- og landsdelsfunktion for behandling af vulvacancer, cervixcancer, avanceret blærecancer, levercancer og pancreascancer samt inden for medicinsk onkologi og nyretransplantationer. Herudover har Herlev Hospital en lang række specialiserede kliniske afdelinger, både inden for det kirurgiske og det medicinske område, herunder nedre gastrointestinal cancerkirurgi og intern medicin (inkl. medicinsk gastroenterologi).

Gentofte Hospital har lands- og landsdelsfunktioner inden for hoved- og halskirurgi. Desuden varetages dermatologi, thyroideakirurgi, karkirurgi, gynækologi/obstetrik, og intern medicin (inkl. medicinsk gastroenterologi).

Patologiafdelingen, Herlev Hospital, ekspederer årligt ca. 27.000 histologiske prøver og 42.000 cytologiske prøver (heraf 26.000 cervixcytologiske) og udfører ca. 250 obduktioner årligt. Afdelingen udfører specielle diagnostiske procedurer, bl.a. elektronmikroskopi, fluorescens in situ-hybridisering (FISH) og PCR-analyser. Afdelingen er normeret med 31 læger, 2 molekylærbiologer, 60 bioanalytikere, 15 lægesekretærer, 1 EDB-assistent, 1 kvartermester og 5 portører. Lægerne er opdelt i tre teams, hvor det ene varetager øre-næse-halskirurgi, thyreoideasygdomme, dermatologi og lungemedicin, det andet varetager medicinsk gastroenterologi og gastrointestinal kirurgi, pancreassygdomme, urologi, nefrologi, hepatologi, endokrinologi, gynækologi, obstetrik og elektronmikroskopi og det tredje varetager hæmatologi, plastikkirurgi, neurokirurgi, ortopædkirurgi og mammakirurgi. Det førstnævnte team findes på Gentofte, mens de to andre er på Herlev.

Patologiafdelingen har ca. 500 konferencer med kliniske afdelinger årligt, hvorved videre udredning og behandling diskuteres, hvilket giver den uddannelsessøgende lejlighed til ved aktiv deltagelse at opnå relevant klinisk indsigt. Hver uge afholder afdelingen et lægemøde med fælles orientering om administrative emner samt fremlæggelse af forskningsprojekter eller anden videnskabelig gennemgang. Endvidere er der ugentligt undervisning af yngre læger. Den uddannelsessøgende opfordres til at deltage aktivt i afdelingens forskningsprojekter og i afdelingens administrative udvalg.

Ud over uddannelse af speciallæger i patologisk anatomi og cytologi og i retsmedicin er afdelingen uddannelsessted for medicinstuderende, bioanalytikerstuderende og lægesekretærer.

Patologiafdelingen, Rigshospitalet, betjener Rigshospitalets kliniske afdelinger, Gynækologisk Klinik på H:S Frederiksberg Hospital samt sundhedsvæsenene på Færøerne og i Grønland. Afdelingen er højt specialiseret, og materialet fra samtlige organområder er repræsenteret i afdelingen. I 2006 var der ansat personale svarende til følgende årsværk: 27 læger, 44 bioanalytikere (inkl. 1 laboratorieassistent), 10 lægesekretærer og 1 portør, og afdelingen havde derudover 13 fondslønnede personer tilknyttet. Afdelingen er opdelt i 5 teams, hvis fagområder er hhv. 1) marmasymdomme, bløddelssymdomme og sygdomme i spytkirtler og gld. thyroidea, 2) hæmatologiske sygdomme, øre-næse-halssymdomme og plastikkirurgi, 3) sygdomme i gastrointestinalkanalen, lever, hjerte, lunger, nyrer og urinveje, 4) gynækologiske sygdomme, obstetrik og børnesymdomme, samt 6) neuropatologi. Herudover har afdelingen et eksperimentelt laboratorium, som bl.a. omfatter frysebiobank. Afdelingen ekspederer årligt ca. 37.000 histologiske prøver og ca. 13.000 cytologiske prøver (heraf ca. 7.500 cervixcytologiske) og foretager ca. 450 obduktioner, hvoraf knap 190 er på voksne. Herudover foretages godt 300 hjerneobduktioner.

Afdelingen har ca. 600 konferencer med de kliniske afdelinger årligt, herunder daglige konferencer med mammakirurgerne. Ved aktiv deltagelse får den uddannelsessøgende relevant klinisk indsigt.

Den uddannelsessøgende opfordres til aktiv deltagelse i afdelingens videnskabelige arbejde med deltagelse i forskningsprojekter med eller uden deltagelse af klinikere, og derudover er reservelæger involveret i revision af uddannelsesprogrammer og –planer for afdelingen og af procedurevejledningerne. Endelig opfordres den uddannelsessøgende til at deltage i afdelingens administrative arbejde, herunder deltagelse i det lokale samarbejdsudvalg, i sikkerhedsrepræsentationen og i reservelægerådet.

Ud over at uddanne speciallæger i patologisk anatomi og cytologi deltager afdelingen i uddannelsen af medicinstuderende, bioanalytikerstuderende og lægesekretærer.

Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet

Instituttet betjener politikredsene på Sjælland, Lolland Falster og Bornholm med et befolkningsgrundlag på ca. 2,2 mill. Instituttet foretager årligt ca. 800 retslægelige obduktioner og ca. 1000 retslægelige ligsyn, rekvireret af politi, statsadvokaturer eller arbejdsskadestyrelsen, samt ca. 600 personundersøgelser af børn, voksne ofre og voksne sigtede. Undersøgelserne er alle rekvireret af politiet.

Udover ovennævnte funktion for statsobducenturet har instituttet som andre universitetsinstitutter undervisning af medicin studerende og forskningsopgaver.

Instituttets lægelige bemanning er 1 professor/statsobducent, 2 vicesstatsobducenter og 1 overlæge (alle 4 speciallæger i patologisk anatomi samt i retsmedicin) samt 9 yngre læger, heraf 1 læge i introstilling indenfor retsmedicin/patologisk anatomi og cytologi, 1 lektor, 1 speciallæge i patologisk anatomi og 6 læger i uklassificerede stillinger. Yderligere er der tilknyttet et varierende antal Ph. D.-studerende.

Retsmedicinsk Instituts retskemiske afdeling og retsgenetiske afdeling er beliggende i sammen bygning som retspatologisk afdeling. Til retspatologisk afdeling er knyttet en retsantropologisk enhed.

Retsmedicinsk Institut er med hensyn til opgaver for Statsobducenturet akkrediteret af DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond udpeget af Sikkerhedsstyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet).

Yderligere oplysninger om instituttet kan ses på www.retsmedicin.ku.dk.

3. Læringsstrategier, evaluering og kompetencevurdering

3.1 Læringsstrategier

De anbefalede og anvendte læringsstrategier i hoveduddannelsen er superviseret dagligt arbejde inklusiv selvstændigt studie, specialespecifikke kurser, generelle kurser, undervisning af andre, forskningstræning og fokuserede kliniske ophold. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen.

Et af kendetegnene ved retsmedicin og patologisk anatomi er "mesterlære"-princippet. Inklusiv selvstændigt studium og kurser er dette fagets vigtigste læringsmetoder. Arbejdet inden for begge specialer er præget af konkret løsning af diagnostiske problemstillinger. Dette arbejde kan med stor uddannelsesværdi løses i et tæt samarbejde mellem uddannelsesgivende og uddannelsessøgende, og som konsekvens heraf kan kompetencerne nås ved hjælp af relativt få læringsmetoder. I målbeskrivelsen er anbefalet læringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

3.2 Evalueringsstrategier

De anbefalede og anvendte evalueringsstrategier i hoveduddannelsen er struktureret observation, audit af beskrivelser, struktureret samtale, 360-graders evaluering, forskningstræningsevaluering og kursusgodkendelse. Disse er udførligt beskrevet i målbeskrivelsen.

Lægelige kompetencer er både viden, intellektuelle og praktiske færdigheder samt etiske og moralske værdier, og forskellige metoder må derfor anvendes til bedømmelse af forskellige typer af kompetencer. Evalueringsmetoderne skal være gennemførlige i daglig praksis (realisable), kunne måle det, som skal måles (valide), og være pålidelige (reliable). Desuden skal de være formative (give den uddannelsessøgende information om egne fremskridt) og summative (give vejlederen information om, hvorvidt kompetencen er opnået). Inden for retsmedicin er nedennævnte metoder anvendelige. I målbeskrivelsen er anbefalet evalueringsstrategi angivet ud for hvert kompetencemål.

Evalueringsmetoderne anvendes både i den praktiske og teoretiske del af uddannelsen. På baggrund af disse evalueringer justeres uddannelsen ved de evalueringssamtaler, den uddannelsessøgende og hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere løbende afholder.

3.3 Kompetencevurdering og evaluering

Dette er udførligt beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning fra juli 2007
Kompetencevurdering i speciallægeuddannelsen

http://www.sst.dk/upload/uddannelse/laeger/specialaegudd/vejledning_til_budgetansoegning/kompetencevurdering%20i%20speciallægeuddannelsen.pdf.

På basis af specialets målbeskrivelse er et uddannelsesprogram for hvert enkelt uddannelsesforløb udarbejdet. Den enkelte uddannelsessøgende skal i samarbejde med sin hovedvejleder udarbejde en individuel uddannelsesplan, som er en konkret udmøntning af uddannelsesprogrammet for uddannelsesforløbet under hensyntagen til den uddannelsessøgendes hidtidige kompetencer og uddannelses tilbuddet i pågældende afdeling. Uddannelsesplanen skal indeholde en konkret plan for, hvornår de enkelte kompetencer skal opnås. Disse planer og aftaler skal dokumenteres skriftligt, og det er ansættelsesstedet, som har ansvar for, at den fornødne dokumentation foreligger.

Der skal ske en løbende evaluering af uddannelsen og den uddannelsessøgende i form af samtaler mellem den uddannelsessøgende og dennes hovedvejleder suppleret af afdelingens daglige kliniske vejledere, og om nødvendigt skal der ske en justering af indsatsområderne, således at kompetencemålene opnås som planlagt.

4. Kompetenceudvikling

4.3 Hoveduddannelse, medicinsk ekspert

Nedenstående kompetencemål dækker målbeskrivelsen og er opstillet i den rækkefølge, de optimalt opnås. Flere kompetencemål kan derfor være anført to steder.

Den anførte afdeling er den afdeling, hvor kompetencen hovedsageligt skal opnås og tidsangivelsen er hvornår i introduktionsstillingens forløb underskrift i logbogen for praktisk opnåelse af pågældende kompetence skal opnås.

Efter endt hoveduddannelse skal lægen kunne:

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme
4.3.01	Modtage bestilling af en retslægelig undersøgelse fra politiet	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.3.02	Indhente og vurdere supplerende oplysninger, som er nødvendige for den retsmedicinske vurdering	Retsmedicinsk Institut	30 måneder
4.3.03	Foretage en retslægelig personundersøgelse i specielle sager (fx torturoffer, pyroman)	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.3.04	Sikre de nødvendige prøver ved en retslægelig personundersøgelse	Retsmedicinsk Institut	30 måneder
4.3.05	Foretage en retslægelig obduktion i specielle sager (fx SIDS, drab), herunder vurdere oplysninger fra postmortel billeddiagnostik	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.06	Sikre de nødvendige prøver ved en retslægelig obduktion	Retsmedicinsk Institut	30 måneder
4.3.07	Eksvicere og klargøre liget efter obduktion	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.08	Foretage en findestedsundersøgelse	Retsmedicinsk Institut	48 måneder

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme
4.3.09	Udføre et retslægeligt ligsyn	Retsmedicinsk Institut	30 måneder
4.3.10	Vurdere læsioners farlighed og vurdere mén grad	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.11	Anvende digital fotografering	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.3.12	Dokumentere og vurdere læsioner og andre forandringer med forskellig opståelsesmekanisme: skud, stump og skarp vold, traumatisk kvælning, drukning, eksplosioner, elektricitet, brand, skoldning, klimatisk varme, kuldepåvirkning, selvpåførte læsioner	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.13	Dokumentere og vurdere læsioner i forskellige organsystemer: hoved, ekstremiteter, bryst og bug	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.14	Dokumentere og vurdere læsioner og andre forandringer med forskellig opståelsesmåde: drab, selvmord, ulykker, herunder trafikulykker, sædelighedsforbrydelser, dødsfald i fængsler og ved anholdelse samt dykkerdødsfald	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.15	Vurdere post mortem forandringer	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.16	Foretage dødstidsbestemmelse	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.17	Udføre identifikation af dødfundne i enkeltsager	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.3.18	Have kendskab til identifikationsarbejdet ved massekatastrofer	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.3.19	Vurdere dødsfald i fængsler og ved anholdelse	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.20	Vurdere og dokumentere akutte og kroniske torturfølger	Retsmedicinsk Institut	48 måneder

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme
4.3.21	Vurdere alkoholrelaterede dødsfald	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.22	Vurdere forgiftningsdødsfald	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.23	Vurdere dødsfald i forbindelse med graviditet og fødsel	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.24	Vurdere og beskrive dødfundne spædbørn	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.25	Vurdere dødsfald ved lægefejl og komplikationer ved lægelig behandling	Retsmedicinsk Institut Patologiafdelingen	48 måneder under supervision i stigende grad selvstændigt
4.3.26	Vurdere naturlig død – herunder pludselig uventet død – hos voksne og børn (SIDS)	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.27	Udføre en basal retsantropologisk undersøgelse	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.28	Anvende informationer fra retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske, og retspsykiatriske og kriminaltekniske erklæringer	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
	VIDEREFORMIDLING		
4.3.29	Vejlede politiet om vigtige fund ved de retslægelige undersøgelser med henblik på det videre efterforskningsarbejde	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.30	Udforme en retsmedicinsk erklæring vedrørende alle typer personundersøgelser, findestedsundersøgelser, obduktioner og i udtalelsessager	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
4.3.31	Fungere som ekspertvidne i retssager	Retsmedicinsk Institut	48 måneder

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme
4.3.32	Indberette til databaser, hvortil retsmedicinske institutter rapporterer	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
	MIKROSKOPI		
4.3.33	Vurdere egnethed og repræsentativitet af histologisk og cytologisk materiale	Patologiafdelingen, Herlev Hospital	12 måneder
4.3.34	Foretage udskæring af komplicerede præparater (neuropatologisk præparat, større operationspræparater)	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder under supervision i stigende grad selvstændigt
4.3.35	Foretage udskæring ved komplicerede retsmedicinske obduktioner (fx hjertets ledningsbundet, halscollumna ved traumatisk subarachnoidal blødning)	Retsmedicinsk Institut	48 måneder under supervision i stigende grad selvstændigt
4.3.36	Kendskab til principperne bag immunhisto- og cytokemi til vurdering af immunreaktioner	Patologiafdelingen, Herlev Hospital	12 måneder
4.3.37	Anvende mikroskopisk fotografering	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder
4.3.38	Diagnosticere de almindeligste godartede forandringer og tumorer i blod og knoglemarv, lymfeknuder, milt, hjerte og kar, nedre luftveje, pharynx, larynx, øre, thyreoidea, gastrointestinalkanalen, lever, ekstrahepatiske galdeveje, pancreas, nyre, urinveje, mandlige og kvindelige genitalier, placenta, fosterhinder og navlestreng, peritoneum, pleura og pericardium, det centrale nervesystem	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder under supervision i stigende grad selvstændigt

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme
4.3.39	Kunne diagnosticere de almindeligst forekommende maligne sygdomme i hud, mamma, blod og knoglemarv, lymfeknuder, hjerte og kar, nedre luftveje, pharynx, larynx, thyreoidea, gastrointestinalkanalen, lever og ekstrahepatiske galdeveje, pancreas, binyre, nyre, urinveje, mandlige og kvindelige genitalier peritoneum, pleura, pericardium og det centrale nervesystem	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder under supervision
4.3.40	Gradere og stadieinddele de almindeligste maligne tumorer	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder undersupervision i stigende grad selvstændigt

4.4 Hoveduddannelsen, andre ekspertområder

I rubrikken "Tidsramme" henvises til den måned i uddannelsesforløbet, hvor underskrift i logbogen for praktisk opnåelse af pågældende kompetence skal opnås. Efterfølgende rutine opnås i den evt. resterende del af den angivne periode.

Efter endt hoveduddannelse skal lægen kunne:

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
KOMMUNIKATOR			
4.4.01	Vurdere modtaget information og give tydelig og fyldestgørende information såvel skriftligt som mundtligt til samarbejdspartnere på egen og andre afdelinger	Retsmedicinsk Institut	48 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
4.4.02	Fungere som daglig klinisk vejleder eller hovedvejleder for uddannelsessøgende på lavere niveau	Retsmedicinsk Institut	48 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
SAMARBEJDER			
4.4.03	Samarbejde med andre afdelinger og rekvirenter, herunder indgå i teams	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	48 måneder
		Retsmedicinsk Institut	48 måneder

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder
4.4.04	Give samarbejdspartnere konstruktiv kritik	Retsmedicinsk Institut	36 måneder: i egen afdeling 48 måneder: fra andre afdelinger
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: i egen afdeling
LEDER / ADMINISTRATOR			
4.4.05	Redegøre for eget retsmedicinsk instituts og egen patologiafdelings ledelsesmæssige og administrative struktur	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	48 måneder
		Retsmedicinsk Institut	36 måneder
		Patologiafdelingen, Herlev Hospital	12 måneder
4.4.06	Redegøre for opbygningen af det danske sundhedsvæsen	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	48 måneder
4.4.07	Redegøre for love, bekendtgørelser, aftaler og overenskomster af betydning for det danske sundhedsvæsens funktion	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	48 måneder
4.4.08	Redegøre for medicinsk teknologivurdering	Generelle kurser (LAS2 og LAS3)	48 måneder
4.4.09	Udføre en konkret ledelsesmæssig/administrativ opgave	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
	Opgave efter interesse, fx udarbejdelse af procedurevejledning, deltagelse i lokale udvalg eller udarbejdelse af projektansøgning	Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder
4.4.10	Forestå ledelsen af kolleger eller andre samarbejdspartnere, fx sekretærer eller bioanalytikere	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
SUNDHEDSFREMMER			
4.4.11	Anmelde arbejdsskader og erhvervsbetingede lidelser	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
4.4.12	Anvende viden om laboratoriemæssige risici	Retsmedicinsk Institut	36 måneder
	Kende og anvende afdelingernes procedurer herfor	Patologiafdelingen, Herlev Hospital	12 måneder
4.4.13	Kunne medvirke ved forebyggelsesarbejde	Retsmedicinsk Institut	48 måneder
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder
AKADEMIKER			
4.4.14	Opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for eget speciale	Retsmedicinsk Institut	48 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder Under supervision og i stigende grad selvstændigt
4.4.15	Formulere en problemstilling for et forskningsprojekt med udgangspunkt i en aktuel praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden	Deltagelse i 2 kurser i forskningsmetodologi Det er valgfrit om forskningsprojektet skal foregå ved Retsmedicinsk Institut eller ved Patologiafdelingen, Rigshospitalet, eller ved begge afdelinger Projektet skal formidles både mundtligt og skriftligt	Aftale om forskningstræningsprojekt skal være truffet inden for de 2 første år af hoveduddannelsen og skal være afsluttet senest ½ år før afslutningen af hoveduddannelsen.

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
4.4.16	Gennemføre en systematisk gennemgang af den videnskabelige litteratur	Retsmedicinsk Institut	36 måneder: Litteraturgennemgang i forbindelse med dagligt arbejde under supervision 48 måneder: I stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: Litteraturgennemgang i forbindelse med daglig diagnostisk praksis under supervision. Deltagelse i afdelingens journalklub.
4.4.17	Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis	Litteraturgennemgang i forbindelse med forskningstræningsprojekt	
		Retsmedicinsk Institut	48 måneder: I stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: I stigende grad selvstændigt
4.4.18	Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemgang	Retsmedicinsk Institut	48 måneder: I stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: I stigende grad selvstændigt
4.4.19	Formidle resultater af litteraturgennemgang samt eventuelle øvrige overvejelser	Forskningstræningsprojekt	42 måneder: fremlægge resultatet af forskningstræningsprojektet

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
		Retsmedicinsk Institut	24 måneder: I stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: I stigende grad selvstændigt
4.4.20	Formidle resultatet af et videnskabeligt projekt skriftligt og mundtligt	Retsmedicinsk Institut	48 måneder: I stigende grad selvstændigt
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: I stigende grad selvstændigt
4.4.21	Deltage i uddannelsen af kolleger og andet personale og medicinstuderende	Retsmedicinsk Institut	36 måneder: løbende undervisning i forbindelse med daglig praksis 48 måneder: afholdelse af teoretisk undervisning
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder: løbende undervisning i forbindelse med daglig praksis
PROFESSIONEL			
4.4.22	Arbejde i henhold til love og andre forordninger, der gælder for retsmedicinernes arbejde	Retsmedicinsk Institut	Aktiv anvendelse af Sundhedslovens afsnit om ligsyn og obduktion i forbindelse med egen obduktionsvirksomhed 48 måneder Under supervision, I stigende grad selvstændigt

Nr.	Mål	Afdeling	Tidsramme og afdeling
4.4.23	Udvide omhu og ansvarlighed i det lægelige arbejde	Retsmedicinsk Institut	48 måneder I stigende grad selvstændig
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder I stigende grad selvstændig
4.4.24	Udføre arbejdsopgaver rettidigt og effektivt	Retsmedicinsk Institut	48 måneder I stigende grad selvstændig
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder I stigende grad selvstændig
4.4.25	Evaluere egne evner og kende egne begrænsninger i det diagnostiske arbejde	Retsmedicinsk Institut	48 måneder I stigende grad selvstændig
		Patologiafdelingen, Rigshospitalet	24 måneder I stigende grad selvstændig